

retrospektiva

MARC RECHA

Programski list

Nežne, a rezke podobe neotipljivega

Razlog, da se Recha filmsko izraža tako spontano in pristno, morda tiči v tem, da je v stik s filmom prišel že zelo zgodaj, star komaj osem ali devet let. Svet je takrat spoznaval in se o njem učil skozi objektiv Super 8-mm kamere. Doživetja so se mu odtisnila v spomin in na filmski trak. Nekaj zgodnjih kratkih filmov, ki jih je posnel kot najstnik, bomo lahko videli tudi v okviru retrospektive – **Sanjarjenje** (Somni, 1985), **Megla** (Fog, 1986), **Prehod** (Transició, 1987) –, pri tem pa nam bo režiser predstavil tudi iz tistega časa nezmontirano filmsko gradivo, ki ni nikoli postalo film. Takrat je Recha tudi neutrudno obiskoval barcelonsko kinoteko, kjer je spoznaval poglede (na svet in življenje) drugih – mojstrov filma. Še vedno najstnik je posnel tudi že prve filme na 35-mm trak. V okviru retrospektive si bomo lahko ogledali program kratkih filmov, ki jih je Recha posnel v teku treh desetletij svojega ustvarjanja in ki se tako vsebinsko kakor formalno ne zdijo ločen del njegovega opusa, ne zdijo se poskusi ali segmenti, temveč del celote neke ustvarjalne poti.

Rechovi zgodnji kratki filmi se – zvočno in slikovno – pogosto zanašajo na formalni eksperiment in že vsebujejo vsebinske prvine tistega, kar lahko spremljamo skozi ves njegov opus, prvine neotipljive, a še kako prisotne realnosti človekovega bivanja. Prvenec **Nebo se dviga** (El cielo sube, 1991–1992), ki temelji na besedilu katalonskega pisatelja Eugenija D'Orsa *La lliçó de tedi en el parc* (*Oceanografia del tedi*), se na enako formalno eksperimentalen način loti svoje snovi, zgodbe o moškem, ki je prisiljen počivati, a mu to mirovanje povzroči eksplozijo zaznave. Film, posnet v črno-beli tehniki in brez dialoga (besedilo predloge bere glas v *off-u*), po videzu (svetlobi, kadriranju, montaži, tudi sami materialni pojavnosti filmskega traku) spominja na najzlahtnejše avantgardne eksperimente iz dvajsetih in tridesetih let prejšnjega stoletja. Ustavljene časi brzi preko naših (in junakovih) čutov.

Že z naslednjim celovečercem, **Češnjevo drevo** (L'Arbre de les cireres, 1998), filmom o dečku, ki s sestro in babico živi v majhni vaški skupnosti, se Rechov

izraz zasuka od formalnega eksperimenta, pa vendar mu zares nikoli ne obrne hrbta. V vseh Rechovih naslednjih filmih postane realizem glavna in – zdi se – najpomembnejša prvina njegove obravnave resnice. In resnica se skriva v njegovem junaku: v naravi in v ljudeh, ki sta eno. Tempo filmov se upočasni, filmi postanejo manj glasni, pravzaprav precej tihi.

S filmom **Pau in njegov brat** (Pau i el seu germà, 2001) se Recha še bolj filigransko posveti svojim likom, ki jih gledalec ne more povsem razumeti ali izluščiti vseh njihovih prvobitnih lastnosti, a vendar njihova stanja začuti in razume. Liki so izdelani in prikazani izrazito naravno, organsko, pristno, Rechova kamera se drži v bližnjih planih, ki dajejo občutek detajlov, osredotočena na obraze, poglede, zamisleke. Film govori o odsotnosti (umrlega brata), katere praznina odpre prostor novi toplini. Tudi v filmu **Praznih rok** (Les mans buides, 2003), ki se dogaja v mestecu Port-Vendres, utripajočem v nenehnem ritmu prihajanja in odhajanja vlakov, je junak majhna skupnost. In tudi tu nekdo nenehno odhaja.

Avgustovski dnevi (Dies d'agost, 2005) so formalno nekoliko drugačni, saj prehajajo med dokumentarnim esejem in fikcijo – kar vendarle ni popoln ali osupljiv odkrit od prejšnjih filmov. Liki (tokrat sta v osrčju zgodbe Marc Recha in njegov brat David) ostajajo živi in živahni, narava (osrčje Katalonije) pogloblja pomene in utrjuje mesta občutij, ki ostajajo neotipljiva, a še kako stvarna. Film v ospredje postavi tudi politično doživetje, vpetost v prostor in čas, ki nas določata.

Zadnji film, ki ga je Recha posnel na 35-mm filmski trak, **Mali indi** (Petit Indi, 2008), je (znova) oda okolju, naravi, ki sicer opolnomoči boj glavnega lika, a okolje se neustavljivo in naglo spreminja. V naslednjih filmih, **Pravi dan za polet** (Un dia perfecte per volar, 2015) in **Prostost** (La vida lliure, 2017), glavne vloge spet zasedejo otroci – in kar je najbrž še pomembnejše, otroški pogled. Radoveden, neizogibno svoboden pogled, pogled, ki ne vidi razlik med stvarnim in neotipljivim. Pogled, ki se v vsakem hipu uči in napaja.

Rechovega opusa ne polnijo presenečenja, a je hkrati povsem nepredvidljiv. Filme povezujejo številne prvine, a osrednja se zdi avtorjevo iskanje in izražanje iskanja tihe resnice, ki tiči v človeku, v skupnosti in v življenjskem okolju. In ljudje smo med seboj močno povezani, ne le politično, tudi izkustveno, čutno in čustveno. Pomembni liki v filmih Reche so pogosto odsotni (ali v odhajanju), tisti pa, ki ostanejo, nosijo, skrivajo, a tudi tiho izražajo arhetipske rane, sanje, strahove, ljubezni. Še kako prisotna pa je v vsem Rechovem opusu narava, okolje, ki ni odgovor na naša vprašanja, temveč vprašanja spodbuja in s tem odpira prostor za iskanje resnice.

Varja Močnik

PONEDELJEK

11. 10. ob 20.30

(Kinodvor. Mestni kino.)

PETEK

29. 10. ob 21.00

Prostost

(La vida lliure)

Marc Recha, Španija, 2017,

DCP, 2.39, barvni, 90', ap, svp

Bratec in sestrica na začetku dvajsetega stoletja živita v osrčju narave na otoku Menorca s stricem, ki skrbi zanju in za kmetijo. Otroka se igrata in spoznavata otok, ki ga skozi njune oči na čaroben način spoznava tudi gledalec. Preteklost, sedanost in prihodnost se srečajo na kraju, kjer se prepletajo legende in resničnost. A na celini vihra velika vojna in življenje odraslih se zdi za otroka nepredvidljivo in nepredstavljivo.

TOREK

12. 10. ob 20.00

Pau in njegov brat

(Pau i el seu germà)

Marc Recha, Španija/Francija,

2001, 35 mm, 1.66, barvni, 110', ap, svp

Pau na obisku pri mami prejme telefonski klic: njegov brat Alex, ki je pred mesecem izginil, je naredil samomor. Pau se z mamo, ki ne ve, kaj natančno se je zgodilo, odpravi v vasico v Pirenejih, kjer je Alex živel pred smrtjo. Podata se na popotovanje po intimni in boleči skupni preteklosti. Zgodba o času in življenju, o pomanjkanju medčloveške komunikacije.

SREDA

13. 10. ob 19.00

Kratki: Super 8 mm!

Sanjarjenje

(Somni)

Marc Recha, Španija, 1985,
DCP (posneto na Super 8 mm),
barvni, 10', bd

Megla

(Fog)

Marc Recha, Španija, 1986,
DCP (posneto na Super 8 mm),
barvni, 10', bd

Prehod

(Transició)

Marc Recha, Španija, 1987,
DCP (posneto na Super 8 mm),
barvni, 15', bd

Prvi metri filma, ki jih je Recha posnel na Super 8-mm trak, že razkrivajo avtorja, ki raziskuje raznolike možnosti in govorice filmskega izraza. Ogleдали si bomo tudi dele nikoli zmontiranega filma, ki ga je Recha snemal na 8-mm in 16-mm filmski trak.

Projekciji sledi pogovor z avtorjem.

SREDA

13. 10. ob 21.00

Mali indi

(Petit Indi)

Marc Recha, Španija/Francija,
2008, 35 mm, 2.35, barvni,
92', ap, svp

Sedemnajstletni Arnau je rahločuten mladenič, ki na obrobju Barcelone prebiva v objemu narave in se posveča svoji strasti: tekmovanju ptic pevk. Arnaujeva mama je v zaporu in fant sanja, da bi jo spravil na svobodo s pomočjo odvetnika, za katerega pa v družini nimajo denarja. Obdan s prijateljicami pticami, ki jih potrpežljivo vadi v petju, in lisico, ki jo je našel ranjeno ob reki ter ji rešil življenje, se Arnau čuti pripravljena za soočenje s težavami in ovirami življenja.

ČETRTEK

14. 10. ob 21.00

Nebo se dviga

(El cielo sube)

Marc Recha, Španija,
1991-1992, 35 mm, 1.33, čb,
70', svp

Poleti leta 1957 Juan de Dios okreva v podeželskem hotelu. Zdravnik mu predpiše popoln počitek »brez premikanja in razmišljanja«. Na ležalniku se pogreza v dolgčas, tolikšna disciplina se zdi nemogoča. Preplavijo ga nešteta telesna, zvočna, vizualna in vohalna občutja in po treh urah na hotelski recepciji objavi svoj odhod.

PETEK

15. 10. ob 20.00

Praznih rok

(Les mans buides)

Marc Recha, Francija/Španija,
2003, 35 mm, 1.66, barvni,
126', ap, svp

Zgodbo lahko spremljamo iz več zornih kotov: iz gledišča papagaja Perroqueta, ki leti nad mestecem Port-Vendres, utripajočem v nenehnem ritmu vlakov, ki prečkajo špansko francosko mejo; prek doživetij mladega Katalonca Gerarda, ki potuje drugam; ali na SNFC zaposlene Sophie, ki venomer prihaja ali odhaja. Zgodbo bi lahko povedal tudi Yann, lastnik vaškega bifeja, ali lokalni policist Jean-Claude, zaljubljen v Mario. Venček junakov nas očara z neposredno preprostostjo svojega vsakdana.

SOBOTA

16. 10. ob 20.00

Sarajevski mostovi

(Les ponts de Sarajevo)
Ursula Meier, Jean-Luc Godard, Angela Schanelec, Aida Begic, Cristi Puiu, Leonardo Di Costanzo, Kamen Kaleb, Isild Le Besco, Sergei Loznitsa, Vincenzo Marra, Vladimir Perisic, Marc Recha, Teresa Villaverde, Francija/ BiH/Švica/Italija/Nemčija/ Portugalska, 2014, DCP, 1.85, barvni, 114', ap, svp

Trinajst evropskih filmskih avtorjev raziskuje, kakšno mesto zaseda Sarajevo v zgodovini Evrope v zadnjem stoletju in v Evropi danes. Filmarji raznolikih zaledij in generacij ponudijo prav toliko samosvojih in izvirnih pogledov.

NEDELJA

17. 10. ob 20.00

Češnjevo drevo

(L'Arbre de les cireres)
Marc Recha, Španija, 1998, 35 mm, 1.85, barvni, 94', svp

Deček Ángel z babico in sestro živi v odročni katalonski vasi. Očeta že dolgo ni, mama pa dela v cirkusu. Ángel se boji, da bo kmalu odšla tudi babica – v boljši kraj, ki si ga predstavlja kot polnega češnjevih dreves, ki jih tako zelo rad riše. Spoznamo življenje majhne skupnosti in povezanost njenih članov, zaslutimo njihove tihe strahove, ljubezni in sanje. Dolgoletni zdravnik hoče oditi in nadomesti ga novi; ženska izgubi ljubezen življenja; dekle spoznava pasti ljubezni; dogajajo se tatvine. Življenje družine in skupnosti spremljamo skozi pogled dečka, ki si prek svojih izkušenj in izkušenj drugih riše sliko predstav in pričakovanj.

TOREK

19. 10. ob 19.00

Zadnji trenutek

(El darrer instant)
Marc Recha, Španija, 1988, 35 mm, barvni, 11', bd

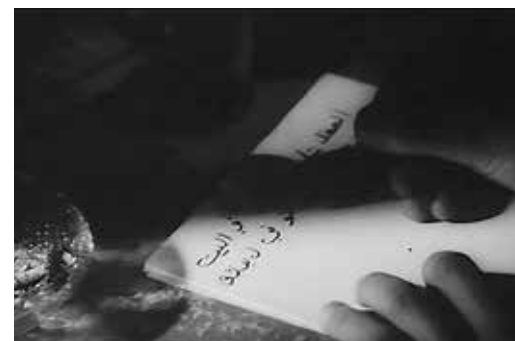

Nočni čuvaj

(El zelador)
Marc Recha, Španija, 1989, 35 mm, barvni, 10', svp

Strah pred pogledom v globino

(La por d'abocar-se)
Marc Recha, Španija, 1990, 35 mm, čb, 7', bd

Mygale

(La Maglana)
Marc Recha, Španija, 1991, 35 mm, čb, 7', svp

Pozno je

(És tard)
Marc Recha, Španija, 1993, 35 mm, čb, 10', svp

Patruljni čoln

(L'escampavies)
Marc Recha, Španija, 1997, Beta SP, barvni, 15', svp

O poti dveh oseb nekaj let kasneje

(Sobre el pas de dues persones uns anys més tard)
Marc Recha, Španija, 2001, 35 mm, barvni, 5', svp

Beleške opazovalca

(Coses vistes)
Marc Recha, Španija, 2007, DCP, barvni, 8', bd

SREDA

20. 10. ob 19.00

Pravi dan za polet

(Un dia perfecte per volar)

Marc Recha, Španija, 2015,
DCP, 2.39, barvni, 70', ap, svp

Nekje na samem deček spušča zmaj, ki mu ga je naredil oče. Vetrovno je in deček potrebuje odraslega, ki bi mu pomagal razvozlati v grmovje zapletene vrvice, da bi lahko zmaj spet poletel. Sredi narave se začne nenavadna zgodba.

PETEK

22. 10. ob 21.00

Avgustovski dnevi

(Dies d'agost)

Marc Recha, Španija, 2005, 35
mm, 1.85, barvni, 93', ap, svp

Brata Marc in David Recha se v vročem poletju odpravita iskat izginulega prijatelja. Težavno popotovanje ju prisili, da se soočita s protislovnimi čustvi in občutki, zato izlet postane tudi potovanje v pogosto zamočnani del španske zgodovine. Dokumentarno-igrani film nam preko neotipljivih občutij sporoča: če se ne posvetimo svojim ranam, ostanejo osebne in kolektivne travme nerazumljene.

Zahvale

Pri pripravi retrospektive filmov Marca Reche so nam pomagali: Marc Recha, Ana Stanič, Mitja Melanšek (Parallamps Companyia Cinematogràfica), Koen Van Daele (Kinodvor. Mestni kino.), Susanna Millet (Institut Ramon Llull, Barcelona), Mariona Bruzzo (Filmoteca de Catalunya), Inma Trull Ortiz (Filmoteca de Valencia), Serguei Obolensky (Orange), Eric Hauck (delegacija Vlade Katalonije v jugovzhodni Evropi). Za pomoč se vsem iskreno zahvaljujemo.

kino
teka

Kinodvor.
Mestni kino.
www.kinodvor.org

parallamps
Companyia Cinematogràfica

llull institut
ramon llull

Filmoteca
de Catalunya

Generalitat de Catalunya
Government of Catalonia
Delegation to the Balkans

GENERALITAT
VALENCIANA

INSTITUT
VALENCIÀ
DE CULTURA

Kolofon

Programski list **Retrospektiva: Marc Recha**

Izdajatelj Slovenska kinoteka – filmski muzej, Miklošičeva 28, 1000 Ljubljana **Za izdajatelja** Ženja Leiler Kos **Uvodno besedilo** Varja Močnik **Uredila** Varja Močnik **Fotografije** Vse fotografije so uporabljene z dovoljenjem Parallamps Companyia Cinematogràfica **Oblikovanje** Maja Rebov **Tisk** Cicero **Naklada** 1000 izvodov

Na ovitku fotografija iz filma **Sarajevski mostovi** (Les ponts de Sarajevo, Ursula Meier, Jean-Luc Godard, Angela Schanelec, Aida Begić, Cristi Puiu, Leonardo Di Costanzo, Kamen Kalev, Isild Le Besco, Sergei Loznitsa, Vincenzo Marra, Vladimir Perisic, Marc Recha, Teresa Villaverde, 2014)

Legenda

sp, svp slovenski podnapisi / Slovenian subtitles

ap angleški podnapisi / English subtitles

bd brez dialoga / no dialog

Slovenska kinoteka – filmski muzej
Miklošičeva 28, Ljubljana
www.kinoteka.si

blagajna

01 43 42 524

blagajna@kinoteka.si